

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 133

van **KARIN BROUWERS**

datum: 14 mei 2020

---

aan **BENJAMIN DALLE**

VLAAMS MINISTER VAN BRUSSEL, JEUGD EN MEDIA

Factcheckinginitiatieven - Financiering

Het Vlaams Journalistiek Fonds (VJF) ondersteunde in 2018 twee projecten die inzetten op technologische innovatie om desinformatie en valse berichten tegen te gaan. Zo was er steun voor de automatische factchecktool FactRank? waarbij software werd ontwikkeld die automatisch uit teksten beweringen destilleert die het factchecken door journalisten waard zijn. Het einddoel is betere informatievoorziening voor het publiek en de pers die een extra en innovatief middel ter beschikking heeft om haar waakhondfunctie te vervullen.

Het VJF ondersteunde ook een factcheckplatform Textgain dat met behulp van artificiële intelligentie desinformatie en polarisering op sociale media detecteert en bestrijdt.

Deze projecten dragen zeker bij tot de kwaliteitsverbetering van de factchecking door de Vlaamse journalisten. Heel veel mediabedrijven hebben inmiddels al aparte factcheckrubrieken. Factchecking is echter een arbeidsintensieve en dus zelden een rendabele activiteit voor mediabedrijven waardoor een of andere vorm van overheidssteun wellicht steeds noodzakelijk blijft.

In zijn antwoord op mijn actuele vraag van 6 mei jl. over de noodzaak van een onafhankelijk, betrouwbaar en laagdrempelig factcheckerspunt stelde de minister dat beide initiatieven eveneens private financiering hebben gevonden om hun werk verder te kunnen zetten. Dit is uiteraard zeer goed nieuws.

1. Hoeveel private financiële middelen hebben beide initiatieven verworven om hun werking te continueren en welke ondernemingen hebben middelen geïnvesteerd? Gaat het hierbij om een daadwerkelijke participatie of om een gift of om andere vormen van steun?

Graag telkens een opsplitsing per initiatief.

2. Zal er een samenwerking komen tussen beide initiatieven?
3. Welke media zijn er allemaal betrokken bij beide initiatieven?

Graag een opsplitsing per initiatief.

4. Op welke wijze zal de minister zorgen voor een duurzame financiering van beide initiatieven?
5. Welke verantwoordelijkheid hebben volgens de minister de platformen in de sociale media, zoals onder meer Facebook, Twitter en Instagram, in het kader van

factchecking? Welke maatregelen/acties zal hij nemen om deze platformen te dwingen om aan betere factchecking te doen?

ANTWOORD

op vraag nr. 133 van 14 mei 2020

van **KARIN BROUWERS**

---

1. Per initiatief kan ik het volgende meedelen:

Factcheck.Vlaanderen

Het project Factcheck.Vlaanderen wordt gecoördineerd door het Vlaamse AI-bedrijf Textgain. Voor de ontwikkelings- en opstartfase ontving het via het Vlaams Journalistiek Fonds een innovatiesubsidie van 81.437,69 euro.

- Factcheck.Vlaanderen heeft een kleine bijdrage ontvangen van de #CoronaVirusFacts Alliance, een wereldwijd verband van factcheckorganisaties onder de vleugels van IFCN, het internationale factcheckers netwerk. De financiële middelen daarvoor werden wereldwijd ter beschikking gesteld door WhatsApp. Deze fondsen moeten worden aangewend om de database van de alliantie up to date te houden.
- Factcheck.Vlaanderen heeft ook enkele eenmalige giften ontvangen die zullen toelaten om de volgende maanden te blijven functioneren. De fondsen worden volledig aangewend voor de redactie. Beheer en onderhoud van de server en de website gebeurt door Textgain.
- Factcheck.Vlaanderen heeft op dit moment een samenwerkingsproject lopen met het wetenschapsblad Eos: studenten van de KU Leuven campus Antwerpen schrijven factchecks die zowel door Eos als door Factcheck.Vlaanderen worden gepubliceerd. Factcheck.Vlaanderen heeft recent ook een samenwerking opgezet met CEBAM (gezondheid en wetenschap): het mag hun artikelen herpubliceren op de site.

FactRank

De ontwikkeling van FactRank werd via het Vlaams Journalistiek Fonds ondersteund met een innovatiesubsidie van 39.234,46 euro. De tool werd officieel gelanceerd op 11 mei 2020. Alle journalisten en burgers kunnen er gebruik van maken.

2. Hoewel de twee initiatieven een andere finaliteit hebben, is er al van in de ontwikkelingsfase samenwerking tussen beide. De FactRank-tool bekijkt automatisch of hij beweringen kan matchen aan reeds gepubliceerde factchecks op Factcheck.Vlaanderen, en verwijst in dat geval rechtstreeks door.
3. Bij de opstart van factcheck.vlaanderen waren Belga en VRT NWS betrokken in de zin dat zij een journalist tijdelijk hebben vrijgesteld om het project mee op te starten. Op dit moment werkt het project autonoom verder met een kleine groep van factcheckers en met studenten van KU.Leuven campus Antwerpen en de Erasmus Hogeschool. In het team rond FactRank zijn strikt genomen geen media betrokken. Maar alle media zijn wel vrij om de tool te gebruiken. FactRank zoekt automatisch naar beweringen in de ondertitels van de VRT-duidingsprogramma's Terzake en De Afspraak. Ook kijkt FactRank of het een bewering kan matchen aan reeds gepubliceerde factchecks in Knack, Factcheck.Vlaanderen en het Nederlandse Nieuwscheckers.
4. Er zijn momenteel geen middelen opgenomen in de mediabegroting voor een structurele ondersteuning van deze initiatieven.
5. Om factchecking te stimuleren in Vlaanderen, zal ik vooral inzetten op het stimuleren van samenwerking van partijen uit de nieuwsmedia, academici en andere experts, journalistieke opleidingen, en mediawijze initiatieven. Ik zal in dit kader ook de sociale media – die internationaal opereren – wijzen op hun verantwoordelijkheid. Ik zal hen

wijzen op het Europees kader dat bestaat. Zo stelde , specifiek omtrent desinformatie, de Europese Unie de 'Code of Practice on Disinformation' op in 2018, die ondertussen ondertekend werd door Facebook, Google, Twitter, Mozilla, Microsoft en de reclamesector. Deze Code of Practice gaat gepaard met een implementatiepad en er zijn ook evaluatiemomenten voorzien. Meer info: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=54454).